

Entre el 2019 i aquest any, l'ús d'antibiòtics a la regió sanitària de Lleida ha disminuït un 30% gràcies a l'aplicació del programa PROA de control d'aquest tipus de fàrmacs, que en el seu moment va ser pioner a Catalunya. La utilització incorrecta d'antibiòtics pot provocar que els bacteris es facin resistents a aquest tractament.

SALUT RECEPTES

L'ús d'antibiòtics a Lleida ha baixat un 30 per cent en els últims tres anys

Gràcies a l'aplicació d'un programa de control que va ser pioner a Catalunya

M. MARQUÈS

LLEIDA | L'ús d'antibiòtics a la regió sanitària de Lleida ha baixat un 30% entre el 2019 i aquest any gràcies al programa d'ús adequat d'aquests fàrmacs anomenat PROA (Programa d'Optimització Antibiòtica), que va començar a aplicar-se a Lleida el 2017 i va ser pioner a Catalunya. Segons el Pla de Salut de Lleida, els resultats dels primers anys de funcionament del PROA a la regió sanitària mostren que la tendència és positiva i pràcticament s'igualen les dades de consum d'antibiòtics amb recepta a la mitjana de Catalunya, tant als Centres d'Atenció Primària (CAP) com als hospitals.

Del 2019 al 2020 es va observar una disminució notable en l'ús de les dosis per 1.000 habitants i dia (DHD) d'antibiòtics, tant a Lleida (de 14,16 a 9,97) com a Catalunya (de 13,09 a 9,59). El 2021, les dades es van mantenir similars (10,20 i 9,73, respectivament). A més, segons Esther Ribes, responsable de Farmàcia d'Atenció Primària a l'ICS i membre del grup PROA, aquest any als CAP el DHD es va situar en 9 entre el gener i el setembre, "per la qual cosa la tendència és d'una baixada important i no només hi va influir el confinament, quan no hi va haver tantes infeccions per bacteris", sinó que aquest any la xifra es manté malgrat que s'han retirat pràcticament totes les restriccions de la covid.

Ribes va explicar que la reducció del 30 per cent a Lleida i el 25 per cent a Catalunya es deu en part a la pandèmia, però principalment al programa PROA. "L'ús incorrecte d'antibiòtics està relacionat amb la primera causa que els bacteris siguin resistents." Per aconseguir aquesta disminució, va dir que "hi treballeu metges de família, pediatres, infermeres, farmacèutics, microbiòlegs, podòlegs i odontòlegs, que dissenyem estratègies per millorar l'ús d'antibiòtics amb formació i evidència científica i, a partir d'aquí, revisem els tractaments".

Va apuntar que "hi ha evidència científica que afirma que en el tractament d'algunes patologies, com les pneumònies, els antibiòtics són més eficaços amb tractaments més curts, d'uns cinc dies, quan abans eren de set o deu". Des d'Aten-

DADES

10,20

DOSIS/1.000 HABITANTS/DIA

Dosi d'antibiòtics per 1.000 habitants i dia a la regió sanitària de Lleida el 2021 i aquest any encara serà més baixa.

9,73

DOSIS/1.000 HABITANTS/DIA

En el conjunt de Catalunya, el nombre mitjà de dosis d'antibiòtics va ser l'any passat una mica més baix que el de Lleida.

I CLAUS

Treball en equip

Metges de família, pediatres, infermeres, farmacèutics, microbiòlegs, podòlegs i odontòlegs dissenyen estratègies d'ús d'antibiòtics. A partir d'evidències científiques, revisen els tractaments.

Resistència

Els experts indiquen que l'ús incorrecte d'antibiòtics (prendre'ls quan la patologia està causada per virus, per exemple) incideix en el fet que els bacteris esdevinguin resistents a aquest tipus de fàrmacs.

Escassetat d'amoxicil·lina ■ El ministeri de Sanitat publica periòdicament una llista de medicaments amb problemes de subministrament a l'Estat i a l'actual figura l'antibiòtic amoxicil·lina en una vintena de presentacions diferents, ja sigui en comprimits o en pols en suspensió.

ció Primària també assessoren els CAP, ja que si el bacteri canvia, l'antibiòtic ja no serveix i se n'han d'utilitzar d'altres. "Els tractaments es fan de forma empírica i es coneix que antibiòtics actuen contra aquell organisme. Però si alguna infecció, com la d'orina, no es cura, es fa un cultiu i s'aïlla el bacteri per saber

BON BALANÇ

La responsable del programa diu que reduir els antibiòtics no empitjora la salut de la població

quint antibiòtic és més sensible", va assenyalar.

D'altra banda, Ribes va manifestar que "moltes infeccions provocades per microorganismes són causades per virus i ja es treballa amb tècniques de diagnòstic ràpid per distingir si la patologia està causada per un virus o un bacteri". Va detallar que amb un escovilló s'identifica, i també es pot saber amb una gota de sang en el cas de les bronquitis i les malalties pulmonars obstructives cròniques. Amb tot, va afirmar que "la penicil·lina i els seus derivats són els que se seleccionen en general, ja que mantenen

més sensibilitat". Així mateix, va explicar que "quan escollim un antibiòtic utilitzem el més concret que afecti el bacteri i no un altre que pugui actuar contra altres bacteris del cos, fet que provoca que siguin més resistents".

Va afegir que els metges saben quin receptor gràcies als protocols del PROA, en què poden trobar documents que expliquen les sensibilitats dels microorganismes i els informes del consum d'antibiòtics. Ribes va celebrar que amb el baix ús d'antibiòtics "no hem percebut en cap moment que la gent hagi empitjorat".

DISTRIBUCIÓ

Falta de subministrament de més de 600 medicaments

L'Agència Espanyola de Medicaments alerta de problemes de subministrament de més de sis-cents medicaments, com els antibiòtics amoxicil·lina i fàrmacs d'ús comú com determinades presentacions d'ibuprofèn, paracetamol i Aspirina. També figura al llistat Ozempic, destinat a reduir el nivell de sucre en sang, però que s'utilitza també per apriar-se. Hi apareixen, a més, altres medicaments molt utilitzats com Efferalgan (per al tractament de refredats) i la tos (el xarop Bisolvon), així com l'inhalador Ventolin.

Ansiolítics molt receptats com Orfidal o alprazolam també tenen actualment problemes de subministrament, segons el ministeri de Sanitat, així com fàrmacs per tractar la diabetis com metformina, per controlar la pressió arterial (losartan) i protectors d'estómac com omeprazole. Hi apareixen també el xarop Primperan per a les náusees, la Viagra i aciclovir per als herpes.

L'Agència del Medicament especifica que alguns dels fàrmacs poden ser substituïts per altres de similars, mentre que per a altres és el facultatiu el que ha de prescriure altres tractaments.